

Nineta de fang cuit

La religió islàmica prohibeix expressament les representacions de figures humanes o d'animals en els espais religiosos a causa del perill de caure en la idolatria, expressament rebutjada pel profeta Mahoma. Això va fer que els artistes islàmics desenvolupessin el gust pels temes geomètrics, vegetals o escrits en els murs de les mesquites.

Aquesta estricta prohibició aplicada als àmbits de culte va influir en el fet que, històricament, haja sigut difícil trobar escultures humanes en l'art islàmic, situació que augmenta la importància d'aquesta minúscula escultura de pocs centímetres d'alçada, obra en humil fang cuit, que

representa de forma sumària el cos d'una dona a la qual li falten les quatre extremitats. De fet, es tracta d'una troballa única a la península Ibèrica. Els elements que en criden més l'atenció són els ulls sobresortints del rostre i la manera d'assenyalar els pits amb dos petites protuberàncies.

El lloc de la troballa de la peça (el jaciment urbà de la plaça de Sant Jaume, dins d'un habitatge d'època andalusina) i les seues reduïdes dimensions aconsellen identificar aquesta petita figura de fang amb una joguina de xiqueta. Aquest fet no ens ha de sorprendre gens ni mica perquè des de molt antic coneixem moltes de nines de fang o d'altres

materials inorgànics, havent-se perdut les realitzades amb materials peribles com ara roba o pell. D'aquesta manera, d'època romana tenim la famosa nina d'ivori articulada de braços i cames, localitzada a la necròpolis paleocristiana de Tarragona, recuperada dintre de la tomba d'una xiqueta de cinc anys. Fou dipositada junt al seu cadàver com una darrera ofrena dels seus pares, de classe social elevada si tenim en compte el car material amb què havia estat obrada.

El creador de la nineta del Museu de Tortosa, probable-

ment un artesà terrisser de la ciutat, la degué realitzar amb el mateix fang amb què obrava alguna de les nombrosos peces de ceràmica d'usos i funcionalitats diverses que han estat localitzades a les ex-

cavacions, i la va coure dins d'un forn on posava les peces que fabricava. D'aquesta manera va augmentar la seua duresa i perdurabilitat i la degué lliurar a una xiqueta, qui sap si la seua mateixa filla.

Joan-Hilari Muñoz

Època islàmica (primera meitat del segle XI).
Jaciment de la plaça de Sant Jaume de Tortosa.
Dimensions: 8,5 cm x 2,5 cm.
Núm. inventari: 1.752.

Per saber-ne més:
MARTÍNEZ, J.:
Nineta, L'Islam i Catalunya.
Catàleg. Barcelona,
1998, 68.